

خانه ریاضیات غرب تهران

تحصیلات تحقق رویایی شیرین...

۱) معنی چند لغت در واژگان زیر درست است؟

(واپسین: آخرین / مقطّع: مصمم / تمّنّا: درخواست / فراست: سختی / بلندآوازه: خوش صدا)

- ۱) ۳ ۲) ۲ ۳) ۱ ۴) ۴

۲) معنی لغت «مقطّع» کدام است؟

- ۱) بریده بریده ۲) قاطع و مصمم

- ۳) حالتی از اعتراض به خود گرفتن ۴) تابان

۳) حکایت زیر را با دقت بخوانید.

«دو امیرزاده در مصر بودند. یکی علم آموخت و دیگر مال اندوخت. عاقبت، این یکی علامه عصر گشت و آن دگر عزیز مصر شد. باری، توانگر به چشم حقارت در درویش فقیه نظر کرد و گفت: من به سلطنت رسیدم و این همان گونه در فقر بمانده است. گفت: ای برادر، شکر نعمت باری تعالی مرا بیش می‌باید کرد که میراث پیغمبران یافتم، یعنی علم؛ و تو را میراث فرعون و هامان رسید، یعنی مُلک مصر.»
با توجه به حکایت بالا، به پرسش زیر پاسخ دهید.
در متن حکایت، همه جفت‌واژه‌های زیر در تقابل با یکدیگر آمده‌اند، به جز گزینه

- ۱) علم - مال ۲) علامه - عزیز ۳) درویش - فقیه ۴) سلطنت - فقر

۴) حکایت زیر را با دقت بخوانید.

«دو امیرزاده در مصر بودند. یکی علم آموخت و دیگر مال اندوخت. عاقبت، این یکی علامه عصر گشت و آن دگر عزیز مصر شد. باری، توانگر به چشم حقارت در درویش فقیه نظر کرد و گفت: من به سلطنت رسیدم و این همان گونه در فقر بمانده است. گفت: ای برادر، شکر نعمت باری تعالی مرا بیش می‌باید کرد که میراث پیغمبران یافتم، یعنی علم؛ و تو را میراث فرعون و هامان رسید، یعنی مُلک مصر.»
با توجه به حکایت بالا، به پرسش زیر پاسخ دهید.
مفهوم تأکید شده این حکایت به مفهوم کدام گزینه نزدیک‌تر است؟

- ۱) علم، چندان که بیشتر خوانی / چون عمل در تو نیست، نادانی
۲) نوشتن به خسرو بیاموختند / دلش را به دانش برافروختند
۳) علم دین، بام گلشن جان است / نردبان، عقل و حس انسان است.
۴) دانش به از طلا و به از جاه و مال و ملک / این خاطر عزیز چنین گفت مر مرا

۵) مفهوم کدام بیت با ابیات دیگر متفاوت است؟

- ۱) ستایش بود ویژه کردگار / که بر عالمین است پروردگار
۲) از دست و زبان که برآید / کز عهده شکرش به درآید
۳) فضل خدای را که تواند شمار کرد؟ / یا کیست آن که شکر یکی از هزار کرد؟
۴) نعمتت، بار خدایا، ز عدد بیرون است / شکر انعام تو هرگز نکند شکرگزار

۶ از ترکیب حروف کدام گزینه، می‌توان کلمه‌ای ساخت که به مفهوم عبارت زیر نزدیک‌تر باشد؟
«در پوستین خلق افتادن»:

- ۱ | م ف خ ل ت ۲ | ی گ ب و د ی ۳ | ی ی گ ر پ ۴ | م ا ح ص ت ب

۷ با توجه به درس «آداب نیکان» - که دیدار شیخ جنید بغدادی را با بهلول روایت می‌کند - به ترتیب، مصراع نخست کدام بیت، وضعیت جنید را در آغاز دیدار او با بهلول، و مصراع نخست کدام بیت، وضعیت او را پس از اعتراف در حضور بهلول نشان می‌دهد؟

الف) آن‌کس که بداند و بداند که بداند / اسب خزد از گنبد گردون بجهاند
ب) آن‌کس که بداند و نداند که بداند / آگاه نمایید که بس خفته نماند.
ج) آن‌کس که نداند و بداند که نداند / لنگان خَرَج خویش به منزل برساند
د) آن‌کس که نداند و نداند که نداند / در جهل مُرگب اَبَدالدَّهر بماند

- ۱ | الف - ب ۲ | ب - الف ۳ | د - ج ۴ | ج - د

۸ در متن زیر، کدام گزینه به مفهومی که زیر آن خط کشیده شده است، نزدیک‌تر است؟
کسی مژده پیش انوشیروان برد و گفت: شنیدم که فلان دشمن تو را خدای عز و جل برداشت. انوشیروان گفت: «هیچ شنیده‌ای که مرا بگذاشت؟»

- ۱ | فناپذیری بندگان ۲ | بخشیدن بندگان ۳ | بزرگداشتن بندگان ۴ | پشتیبانی بندگان

۹ نزدیک‌ترین معنی را برای کلمه زیر انتخاب کنید.
دهشت:

- ۱ | آشوب ۲ | سخت ۳ | خطر ۴ | ترس

۱۰ نزدیک‌ترین معنی را برای کلمه زیر انتخاب کنید.
فرزانه:

- ۱ | آزاده ۲ | شادمان ۳ | خوشبخت ۴ | دانا

۱۱ کدام گزینه مفهوم متفاوتی دارد؟

- ۱ | در حبس و خلوتم تا وارهم به مرگ / یا پر برآورم بهر پریدنی
۲ | دست از طلب ندارم تا کام من برآید / یا جان رسد به جانان یا جان ز تن برآید
۳ | تکیه بر جای بزرگان نتوان زد به گزاف / مگر اسباب بزرگی همه آماده کنی
۴ | یا بزرگی و عز و نعمت و جاه / یا چو مردانت مرگ رویا روی

۱۲ کدام گزینه با درس «آداب زندگانی» ارتباط معنایی و مفهومی ندارد؟

- ۱ | ندهد مرد هوشمند جواب / مگر آنکه کز او سؤال کنند
۲ | هر که سخن نسجد، از جواب سخن برنجد
۳ | هر آنکس به دانش فرامش کند / زبان را به گفتار خامش کند
۴ | هر که نصیحت خودرأی می‌کند، او خود به نصیحتگری محتاج است.

۱۳ مفهوم و پیام کدام بیت درست نوشته شده است؟

- ۱) چو بفروختی از که خواهی خرید؟ / متاع جوانی به بازار نیست (سود و زیان کارها را سنجیدن)
۲) ده روز مهر گردون افسانه است و افسون / نیکی به جای یاران فرصت شمار یارا (محبت به دوستان)
۳) مهتری گر به کام شیر در است / شو خطر کن ز کام شیر بجوی (اندیشیدن به عاقبت کارها)
۴) زهار مگو سخن به جز راست / هر چند تو را در آن ضررهاست (هر راست نشاید گفت)
۱۴ کدام گزینه با پیام بیت «با بدان کم نشین که صحبت بد / گرچه پاکی تو را پلید کند» ارتباط بیشتری دارد؟

- ۱) همنشین تو از تو به باید / تا تو را عقل و دین بیفزاید
۲) از این مثنی رفیقان ریایی / بریدن بهتر است از آشنایی
۳) طلب کردم ز دانایی یکی پند / مرا فرمود با نادان مییونند
۴) بیاموزمت کیمیای سعادت / ز هم صحبت بد جدایی جدایی

۱۵ کدام گروه واژگان از نظر معنی نادرست است؟

- ۱) حلاوت: شیرینی / فراق: دوری
۲) طبع: سرشت / بصیرت: روشن بینی
۳) کُنه: گودال / میغ: ابر
۴) منش: عادت / مدهوش: سرگردان

۱۶ در متن زیر، کدام گزینه به مفهومی که زیر آن خط کشیده شده است، نزدیک تر است؟
بازرگانی را هزار دینار خسارت افتاد، پسر را گفت نباید این سخن با کسی درنهی. گفت ای پدر فرمان نگویم. ولکن
خواهم مرا بر فایده‌ی این مطع گردانی که مصلحت در نهان داشتن چیست. گفت تا مصیبت دو نشود. یکی نقصان
مایه و دیگری شامتت همسایه.

- ۱) پرهیز از تمسخر دیگران
۲) پرهیز از افزایش مشکلات
۳) پرهیز از ضرر مادی
۴) پرهیز از همسایه‌ی مزاحم
۱۷ متن زیر بر کدام رفتار شخصیتی انسان تأکید دارد؟
«سخن، ناپرسیده مگوی و از گفتار خیره پرهیز کن. چون باز پرسند، جز راست مگوی.»
۱) درست و به جا سخن گفتن
۲) راستگویی
۳) پرهیز از بیهوده‌گویی
۴) هر سه مورد

۱۸ منظور از «کوه آهن» در جمله زیر چیست؟

- «من نام تو را کوه آهن نهاده‌ام.»
۱) شجاع بودن
۲) خستگی‌ناپذیر بودن
۳) مغرور بودن
۴) بزرگ بودن
۱۹ بیت گزینه، با عبارت «داد ده تا داد یابی» تقابلی معنایی دارد.

- ۱) چه جای شکر و شکایت ز نقش نیک و بد است؟ / چو بر صحیفه هستی رقم نخواهد ماند
۲) چون که گر تو بد کنی زان دیو را باشد گناه / و یکی نیکی کنی زان مر تو را باید ثنا
۳) من همان به که از او نیک نگه دارم دل / که بد و نیک ندیده است و ندارد نگهش
۴) جزای حُسن عمل بین که روزگار هنوز / خراب می‌فکند بارگاه کسری را

۲۰ کدام گزینه با بیت «آینه، چون نقش تو بنمود راست / خود شکن: آینه شکستن خطاست» قرابت مفهومی دارد؟

۱ عشق و طلب چه باشد آینه تجلی / نقش و حسد چه باشد آینه معایب

۲ دل سراپرده محبت اوست / دیده آینه‌دار طلعت اوست

۳ حسن روی تو به یک جلوه که در عالم کرد / این همه نقش در آینه اوهام افتاد

۴ روی را پاک بشو عیب بر آینه منه / نقد خود را سره کن عیب ترازوی مکن

۲۱ معنای «خیره» در کدام بیت، با معنای این واژه در عبارت «سخن، ناپرسیده مگوی و از گفتار خیره پرهیز کن.» یکسان نیست؟

۱ پذیره مشو مرگ را زینهار / مده خیره جان را به غم هوش‌دار

۲ ای خفته همه عمر و شده خیره و مدهوش / وز عمر جهان بهره خود کرده فراموش

۳ خیره چه سراندازم بر خاک سر کویت؟ / گر بوسه زخم پایت سر برنکنی دائم

۴ کسی ملامتم از عشق روی او می‌کرد / که خیره چند شتابی به خون خود خوردن؟

۲۲ کدام گزینه با بیت زیر، قرابت معنایی بیش‌تری دارد؟

«ستودن نداند کس او را چو هست / میان، بندگی را ببایدت بست»

۱ کوه و دریا و درختان، همه در تسبیح‌اند / نه همه مستمعی، فهم کنند این اسرار

۲ پاک و بی‌عیب خدایی که به تقدیر عزیز / ماه و خورشید مسخر کند و لیل و نهار

۳ حد من نیست ثنایت گفتن / گوهر شکر عطایت سفتن

۴ ز کنه ذات او کس را خبر نیست / به‌جز دیدار او چیزی دگر نیست

۲۳ مفهوم بیت «زیان می‌کند مرد تفسیردان / که علم و ادب می‌فروشد به نان» با کدام گزینه هماهنگی مفهومی بیش‌تری دارد؟

۱ با نان جوین خویش حقا که به است / کالوده و پالوده هر خس بودن

۲ برو از خانه گردون به در و نان مطلب / کان سیه کاسه در آخر بکشد مهمان را

۳ هر که نان از عمل خویش خورد / منت حاتم طایی نبرد

۴ با دانش است فخر، نه با ثروت و عقار / تنها هنر تفاوت انسان و چارپاست

۲۴ معنای کنایه‌ی «آب از آهن جدا کردن» به کدام گزینه نزدیک‌تر است؟

۱ رهایی ده به کوشش بسته‌ای را / به مرهم پرورش ده خسته‌ای را

۲ به هیچ‌جا نرسد هرکه همتش پست است / پر شکسته خس و خار آشیانه شود

۳ همت انسان چو گردد زورمند / هر چه خواهد آفریند بی‌گزند

۴ و توی تلخی فنجان قهوه می‌فهمم / که عاشقت نشدن کار حضرت فیل است

۲۵ عبارت کنایی «نشخوار آدمیزاد» معادل کدام گزینه است؟

۱ حرف زدن

۲ وراجی

۳ مهملبافی

۴ ژاژخایی

۲۶ مفهوم کنایه بیت «خواجه در ابریشم و ما در گلیم/ عاقبت ای دل همه یکسر گلیم» از اهلی شیرازی با کدام بیت هماهنگی مفهومی نزدیکی ندارد؟

۱ آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام/ بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد

۲ یک امروز است ما را نقد ایام/ بر او هم اعتمادی نیست تا شام

۳ چون عاقبت کار جهان نیستی است/ انگار که نیستی چو هستی خوش باش

۴ سخاوت پیشه کن تو از کم و بیش/ کز آن بیگانگان گردند چون خویش

۲۷ عبارت «افسرده دل افسرده کند انجمنی را» هم‌ردیف با کدام ضرب‌المثل نیست؟

۱ با ماه نشینی ماه شوی، با دیگ نشینی سیاه شوی! ۲ همنشین و هم‌ره دانا گزین.

۳ آلو به آلو نگرد، رنگ برآرد! ۴ صحبت روشن‌ضمیران، کور را بینا کند!

۲۸ کدام بیت با آیه‌ی چهل‌وچهارم سوره‌ی اسراء قرابت معنایی دارد؟

۱ یا رب این بوی که امروز به ما می‌آید. ز سراپرده‌ی اسرار خود می‌آید

۲ در نمازند درختان و به تسبیح طیور/ در رکوع است بنفشه که دو تا می‌آید

۳ نی بگویم ز ملولی کسی غم نخورم/ که شکر رشک برد ز آنچ مرا می‌آید

۴ آنک سرمست نباشد برمد از مردم/ تا نگویند کز او بوی صبا می‌آید

۲۹ کدام بیت تعبیر عبارت «چشم تو بس مختصر و در وی نمی‌گنجد» را در خود دارد؟

۱ ای عاشقان ای عاشقان دیوانه‌ام کو سلسله/ ای سلسله‌جنبان جان عالم ز تو پرغله

۲ زنجیر دیگر ساختی در گردنم انداختی/ وز آسمان در تاختی تا رهزنی بر قافله

۳ کو عقل تا گویا شوی کو پای تا پویا شوی/ وز خشک در دریا شوی ایمن شوی از زلزله

۴ خامش کن ای شیرین‌لقا رو مشک بر بند ای سقا/ زیرا ننگند موج‌ها اندر سبو و بلبله

۳۰ مفهوم عبارت زیر را در کدام بیت می‌توان یافت؟

«روزی پیر ما با جمعی از همراهان به در آسیابی رسید. افسار اسب کشید و ساعتی درنگ کرد، پس به همراهان گفت: «می‌دانید که این آسیاب چه می‌گوید؟ می‌گوید: معرفت این است که من در آنم. گرد خویش می‌گردم و پیوسته در خود سفر گرد می‌کنم، تا هر چه نباید، از خود دور گردانم!»»

۱ به گرد خویش برآید دلم که جرمم چیست/ از آنک هر سببی با نتیجه مقرون است

۲ چو گرد خویش نکه گرد، مار و ماهی دید/ به گرد تو مه تابان و زهره‌ی ازهر

۳ قمارخانه‌ی دل را همیشه در باز است/ نکرد هیچ کس این در به روی خلق فراز

۴ خوب حصاری بکش از گرد خویش/ خوی نکو را در و دیوار کن

۳۱ کدام بیت با بیت «ملکا ذکر تو گویم که تو پاکی و خدایی/ نروم جز به همان ره که تو ام راه‌نمایی» قرابت معنایی دارد؟

۱ همی گفت کای پاک برتر خدای/ به نیکی تو باشی مرا رهنمای

۲ نهنگ را برد از آبشار زی دریا/ کسی کش از دل دریا در آبشار آورد

۳ بی دلی در همه احوال خدا با او بود/ او نمی‌دیدش و از دور خدا را می‌کرد

۴ نظمی که در احوال من آمد همه وقتی/ از فضل تو آمد نه ز فضل و هنر آمد

۳۲

ابیات زیر را کدام واژه‌ها کامل می‌کند؟
الف) من از کف پا همی کردم بیرون / آن سرو درصد گلشن و گلزار مرا یافت
ب) بس گل شکفته می‌شود این باغ را ولی / کس بی بلای نچیده‌ست از او گلی

- ۱) خار، خار ۲) خار، خوار ۳) خوار، خار ۴) خوار، خوار

۳۳

واژه‌های «عنب، دیبا، جمال» به ترتیب چه معنایی دارند؟

- ۱) سیب، نوعی پارچه‌ی ارزشمند، زیبایی ۲) انگور، نوعی ماده‌ی خوشبو، زیبا
۳) سیب، نوعی ماده‌ی خوشبو، زیبا ۴) انگور، نوعی پارچه‌ی ارزشمند، زیبایی

۳۴

«خرد» در کدام بیت‌واژه‌ای متفاوت است؟

- ۱) با اهل خرد باش که اصل تن تو / گردی و نسیمی و غباری و دمی است
۲) ندارم همی دشمن خرد خوار / بترسم همی از بد روزگار
۳) خرد را و جان را که یارد ستود؟ / و گر من ستایم که یارد شنود؟
۴) هان تا سر رشته‌ی خرد گم نکنی / کاناں که مدبّرند سرگردانند

۳۵

کدام مصراع مفهوم متفاوتی دارد؟

- ۱) بسی احوال غیبی را بدانی ۲) ای هست کن اساس هستی
۳) در آب و گل که آورد، آیین جان نهادن ۴) شب و روز آفرین و ماه و خورشید

۳۶

به ترتیب در کدام ابیات واژه‌هایی معادل معنا و مفهوم «رنگ‌ها» و «محبس» دیده می‌شود؟

- الف) سحر ابر آذاری آمد ز دریا / به طرف چمن کرد گوهر فشانی
ب) زمین از صفای ریاحین الوان / زند طعنه بر نقش ارژنگ مانی
ج) نهاده به سر نرگس از زر کلاهی / به بر کرده پیراهن پرنیانی
د) قفس بشکن ای روح، پرواز می‌کن / چرا پایبند اندرین خاکدانی؟
۱) الف - ج ۲) الف - د ۳) ب - ج ۴) ب - د

۳۷

کدام معنا در واژه‌های بیت زیر نیست؟

«خداوند کیوان و گردان سپهر / فروزنده‌ی ماه و ناهید و مهر»

- ۱) خورشید ۲) آسمان ۳) مشتری ۴) چرخان

۳۸

مفهوم کدام عبارت در مقابل آن نادرست آمده است؟

- ۱) ماه و خورشید مسخر کند و لیل و نهار: تمام پدیده‌ها و موجودات را مطیع خود می‌کند.
۲) میان بندگی را ببايدت بست: در عبادت و بندگی باید میان‌ه‌رو بود.
۳) تو را تا در آیین زنگار نیست: تا وقتی که دلت از گناه پاک شده باشد.
۴) علم دین، بام گلشن جان است: دین‌شناسی، اوج زیبایی و کمال روح و جان انسان است.

۳۹

کدام بیت با قطعه شعر زیر از اقبال لاهوری ارتباط مفهومی دارد؟
«چو چراغ لاله سوزم در خیابان شما / جوانان عجم، جان من و جان شما
حلقه گرد من زنید ای پیکران آب و گل / آتشی در سینه دارم از نیاکان شما»

۱ خالی دل مرا تو ز تاب و توان مدان / شیر ژیان میان نیستان نهفته است
پنداشتی که ریشه پیوند من گسست / در سینه ام هزار خراسان نهفته است
شاعر تاجیکستانی)

۲ سحر گاه رفتن زدی با لطافت / به پیشانی ام بوسه آخرت را
و با غربتی کهنه تنها نهادی / مرا آخرین پاره پیکرت را
(از محمدکاظم کاظمی، شاعر افغانستانی)

۳ بلبل از گل بگذرد گر در چمن بیند مرا / بت پرستی کی کند گر برهن بیند مرا
در سخن مخفی شدم مانند بو در برگ گل / هر که خواهد دیدنم گو در سخن بیند مرا
(از زینب النسا، شاعر هندوستانی)

۴ زندگی در بردگی شرمندگی است / معنی آزاد بودن زندگی است
سر که خم گردد به پای دیگران / بر تن مردان بود بار گران
(افغانستانی)

۴۰

کدام بیت با دیگر ابیات قرابت معنایی کمتری دارد؟

- ۱ نباید سخن گفت ناساخته / شاید بریدن نینداخته
- ۲ تأمل کنان در خطا و صواب / به از ژاژخایان حاضر جواب
- ۳ کنونت که امکان گفتار هست / بگوی ای برادر به لطف و خوشی
- ۴ کمال است در نفس انسان سخن / تو خود را به گفتار ضایع مکن

۴۱ کدام گزینه قرابت معنایی بیش تری با مصراع «نروم جز به همان ره که توان راه نمایی» از سنایی دارد؟

- ۱ کشمکش هرچه در او زندگی ست / پیش خداوندی او بندگی ست
- ۲ کسانی کزین راه برگشته اند / برفتند بسیار و سرگشته اند
- ۳ ای همه هستی ز تو پیدا شده / خاک ضعیف از تو توانا شده
- ۴ نیابد بدو نیز اندیشه راه / که او برتر از نام و از جایگاه

۴۲

معنای کلمه «دوست» در کدام گزینه با معنای این کلمه در جمله دوم عبارت زیر یکسان است؟
«اگر یک دوست خفته است، دوست دیگر بیدار است.»

- ۱ اگر تو فارغی از حال دوستان یارا / فراغت از تو میسر نمی شود ما را
- ۲ عاشقان را چه غم از سرزنش دشمن و دوست / یا غم دوست خورم یا غم رسوایی را
- ۳ گرفتم از غم دل راه بوستان گیرم / کدام سرو به بالای دوست مانند دست
- ۴ نگه مکن به دو عالم از آن که در ره دوست / هر آن چه هست به جز دوست عزّی و لات است

۴۳

کدام واژه نادرست معنا شده است؟

- ۱ جاهل: نادان ۲ فراست: زیرکی ۳ سیمگون: نقره فام ۴ فروزان: بی فروغ

۴۴ کدام بیت قرابت معنایی کمتری با حدیث زیر از پیامبر اسلام (ص) دارد؟
«أَطْلُبُ الْعِلْمَ مِنَ الْمَهْدِ إِلَى اللَّحْدِ»

- ۱) چو دیدار یابی به شاخ سخن / بدانی که دانش نیاید به بن
- ۲) چه خوش گفت پیغمبر راست‌گوی / ز گهواره تا گور دانش بجوی
- ۳) ز هر دانشی چون سخن بشنوی / از آموختن یک زمان نغوی
- ۴) قهر نادان نکند آبروی علم به گور / دست ظالم نزند شیشه انصاف به سنگ

۴۵ بیت زیر از نظر معنایی به کدام گزینه نزدیک‌تر است؟
«چو خواهی که نامت بود جاودان / مکن نام نیک بزرگان نهان»

- ۱) چو تاج بزرگی به سر برنهاد / از او شاد شد تاج و او نیز شاد
- ۲) بزرگش نخوانند اهل خرد / که نام بزرگان به زشتی برد
- ۳) چیست بزرگی همه دنیا و دین / جز که مر او را نشد این هر دو نام
- ۴) دلا تا بزرگی نیاید به دست / به جای بزرگان نشاید نشست

۴۶ واژه‌های «خار، مهتری، محاورات، جهد» به ترتیب چه معنایی دارند؟

- ۱) حقیر، کوچکی، همسایگی‌ها، کوشش
- ۲) حقیر، بزرگی، همسایگی‌ها، دفاع
- ۳) تیغ گل، کوچکی، گفت‌وگوها، دفاع
- ۴) تیغ گل، بزرگی، گفت‌وگوها، کوشش

۴۷ در کدام ابیات «هجو» و «لعن» آشکارتر است؟

- ۱) چرا قدر مردم ندانی ولیکن / تو مردم نه‌ای قدر مردم چه دانی
خرابی عالم ز تو هست پیدا / مباد آن‌که اندر جهان تو بمانی
- ۲) ملکا مملکت به کام تو باد / ملک هم نام تو به نام تو باد
ساحت آسمان زمین تو گشت / خواجه اختران غلام تو باد
- ۳) چون تو را روزگار داد به داد / تو چرا داد خویش نستانی
تا توانی به گرد شادی گرد / کایدت گاه آن‌که نتوانی
- ۴) ای خواجه مکن تا بتوانی طلب علم / کاندر طلب راتب هر روز بمانی
گر بی‌خردان قیمت این ملک ندانند / ای عقل خجل نیستم از تو که تو دانی

۴۸ همه ابیات به استثنای بیت به تأثیر هم‌نشین بر اخلاق انسان اشاره می‌کند.

- ۱) آن‌چه عشق دوست با من می‌کند / واللّٰه ار دشمن به دشمن می‌کند
- ۲) با بهان لحظه‌ای چو بشتابی / نام نیکو از او بسی یابی
- ۳) صحبت نیک را ز دست مده / که مه و به شوی ز صحبت مه
- ۴) هیچ صحبت مباد با عامت / که چو خود مختصر کند نامت

پیام و مفهوم کدامیک از ابیات زیر، متضاد و نفی‌کننده‌ی این دو بیت حنظله‌ی بادغیسی است؟
 «مهتری گر به کام شیر در است / شو، خطر کن ز کام شیر بجوی
 یا بزرگی و عزّ و نعمت و جاه / یا چو مردانت، مرگ رویاروی»

۴۹

- ۱ مرغ با پر می‌پرد تا آشیان / پرّ مردم همت است ای مردمان
- ۲ به راه بادیه رفتن به از نشستن باطل / و گر مراد نیابم به قدر وسع بکوشم
- ۳ حدّ خود بشناس و بر بالا مپر / تا نیفتی در نشیب شور و شر
- ۴ سعدی به لب دریا دردانه کجا یابی / در کام نهنگان رو گر می‌طلبی کامی

همه‌ی گزینه‌ها با بیت زیر قرابت معنایی دارند به‌جز
 با بدان کم نشین که صحبت بد / گر چه پاکی تو را پلید کند

۵۰

- ۱ هم نشین تو از تو، به باید / تا تو را عقل و دین بیفزاید
- ۲ دیدار یار غایب دانی چه ذوق دارد؟ / ابری که در بیابان بر تشنه‌ای ببارد
- ۳ پسر نوح با بدان بنشست / خاندان نبوتش گم شد
- ۴ تا توانی می‌گریز از یار بد / یار بد، بدتر بود از مار بد

در میان واژگان زیر چند واژه درست معنی نشده است؟
 «مسخر (غیرقابل نفوذ) - صنع (نیکویی کردن) - تنبیه (هوشیار کردن) - لون (رنگ) - عنب (چشم) - تسبیح (نیایش کردن)»

۵۱

- یک ۱ دو ۲ سه ۳ چهار ۴

کدام دو بیت از نظر مفهومی به هم نزدیک‌ترند؟
 الف) ستودن نداند کس او را چو هست / میان بندگی را ببایدت بست
 ب) شکر و سپاس و ممتّ و عزّت، خدای را / پرودگار خلق و خداوند کبریا
 پ) بدین آلت رای و جان و زبان / ستود آفریننده را کی توان
 ت) خرد بهتر از هر چه ایزد بداد / ستایش خرد را به از راه داد

۵۲

- الف - ب ۱ الف - پ ۲ ب - ت ۳ پ - ت ۴

در کدام گزینه معنای حرف «که» با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

۵۳

- ۱ این همه نقش عجب بر در و دیوار وجود / هر که فکرت نکند نقش بود بر دیوار
- ۲ خبرت هست که مرغان سحر می‌گویند / آخر ای خفته سر از خواب جهالت بردار
- ۳ آفرینش همه تنبیه خداوند دل است / دل ندارد که ندارد به خداوند اقرار
- ۴ توانا بود هر که دانا بود / ز دانش دل پیر برنا بود

در میان واژه‌های زیر معنای چند واژه نادرست است؟

۵۴

«متقاعد شدن: پذیرفتن - دیبا: پارچه‌ی ابریشمی - حقه: جواهرات - عنب: انگور - نبات: گیاه - تنبیه: هوشیار کردن - محبس: زندانی - موسم: زمان - مصاحبت: دوست داشتن»

- صفر ۱ یک ۲ دو ۳ سه ۴

عبارت زیر با کدام ضرب‌المثل یا عبارت، قرابت معنایی دارد؟ **۵۵**
«ای ابوذر، اگر دربارهی چیزی که به آن علم نداری، از تو پرسیده شود، بگو نمی‌دانم تا از پیامدهای ناگوار آن در امان بمانی.»

- ۱ پرسیدن عیب نیست، ندانستن عیب است. **۲** چرا عاقل کند کاری که باز آرد پیشمانی
۳ چیزی بارش نیست. **۴** ندانم، راحت جانم.

کدام بیت با عبارت «رأس الایمان الاحسانُ الی الناس» قرابت معنایی بیش‌تری دارد؟ **۵۶**

- ۱ خداوندا تو ایمان و شهادت/ عطا دادن به فضل خویش ما را
۲ عهد بشکستی و من بر سر پیمان بودم/ شاکر نعمت و پرورده‌ی احسان بودم
۳ خیر کن با خلق بهر ایزدت/ یا برای راحت جان خودت
۴ باری به چشم احسان در حال ما نظر کن/ کز خوان پادشاهان راحت بود گدا را

عبارت زیر با کدام بیت‌ها قرابت معنایی بیش‌تری دارد؟ **۵۷**
«هرچه بیش‌تر می‌آموخت، عشق و علاقه‌اش به دانش‌اندوزی بیش‌تر می‌شد. به تشنه‌ای می‌مانست که ساعت‌ها در بیابانی خشک و زیر نور خورشید فروزان مانده است و سپس به آب می‌رسد، ولی هرچه از آن می‌نوشد، گویی تشنه‌تر می‌شود.»

- الف) سال‌ها دل طلب جام جم از ما می‌کرد/ وان چه خود داشت ز بیگانه تمنا می‌کرد
ب) دست از طلب ندارم تا کام من برآید/ یا تن رسد به جانان یا جان ز تن برآید
ج) غلام همت آنم که زیر چرخ کبود/ ز هرچه رنگ تعلق پذیرد آزادست
د) ذره را تا نبود همت عالی حافظ/ طالب چشمه‌ی خورشید درخشان نشود

- ۱ «الف» و «ب» **۲** «ب» و «د» **۳** «الف» و «ج» **۴** «ب» و «ج»

شاعر در کدام بیت به «ناتوانی انسان از درک و شناخت خداوند» اشاره‌ی بیش‌تری دارد؟ **۵۸**

- ۱ خداوند نام و خداوند جای/ خداوند روزی ده رهنمای
۲ توانا بود هر که دانا بود/ ز دانش، دل پیر برنا بود
۳ ستودن نداند کس او را چو هست/ میان، بندگی را بی‌پدیت بست
۴ نیابد بدو نیز، اندیشه راه/ که او برتر از نام و از جایگاه

شاعر در کدام بیت، «خوشبختی را نتیجه‌ی صداقت و راستی» می‌داند؟ **۵۹**

- ۱ سعدیا، راست روان گوی سعادت بردند/ راستی کن که به منزل نرسد، کج رفتار
۲ که تواند که دهد میوه‌ی الوان از چوب؟/ یا که داند که برآرد گل صد برگ از خار؟
۳ پاک و بی‌عیب خدایی که به تقدیر عزیز/ ماه و خورشید مسخر کند و لیل و نهار
۴ تا قیامت سخن اندر کرم و رحمت او/ همه گویند و یکی گفته نیاید ز هزار

معنی چند واژه در کمانک مقابل آن، نادرست نوشته شده است؟ **۶۰**
«ناهید (سیاره‌ی زحل)/ حقه (جعبه)/ تقدیر (فرمان خدا)/ مسخر (خندیدن)/ پیر (راهنما)»

- ۱ چهار **۲** سه **۳** دو **۴** یک

بیت «همی دانه و خوشه، خروار شد/ ز آغاز، هر خوشه خروار نیست» با کدام ضرب‌المثل، قرابت معنایی دارد؟ **۶۱**

- ۱ قطره‌قطره جمع گردد وانگهی دریا شود. **۲** حساب به دینار، بخشش به خروار.
۳ مویی از خرس کردن غنیمت است. **۴** مشت، نمونه‌ی خروار است.

۶۲ بیت «غواص اگر اندیشه کند کام نهنگ/ هرگز نکند درّ گرانمایه به چنگ» با مفهوم کدام گزینه، تناسب دارد؟

- ۱ ای دل غم‌دیده، حالت به شود، دل بد مکن/ وین سر شوریده، باز آید به سامان، غم مخور
- ۲ ای دل ار سیل فنا بنیاد هستی برکند/ چون تو را نوح است کشتیبان، ز توفان، غم مخور
- ۳ در بیابان گر به شوق کعبه، خواهی زد قدم/ سرزنش‌ها گر کند خار مگیلان، غم مخور
- ۴ یوسف گم گشته، باز آید به کنعان غم مخور/ کلبه‌ی احزان، شود روزی گلستان، غم مخور

۶۳ در کدام گزینه به مفهوم ابیات زیر، اشاره شده است؟
«گفت: همانا که در این هم‌رهان/ صورت این حال نماند نهان
چون که مرا زین همه دشمن نهند/ تهمت این واقعه بر من نهند»

- ۱ نکوهش تهمت زدن به دیگران
- ۲ توصیه به عاقبت‌اندیشی و آینده‌نگری
- ۳ نکوهش مردم‌آزاری
- ۴ نکوهش پنهان‌کاری

خانه ریاضیات غرب تهران